

Scheefgewaaide populieren

H. W. Kolster
Stichting Bos en Hout, Wageningen

In de laatste jaren ziet men weer meer dan voorheen jonge beplantingen met populieren die scheefgewaaide zijn. Dit is vrijwel altijd het gevolg van het te ondiep planten van plantsoen, een fout die weer lijkt toe te nemen. Deze fout kan, vooral in gebieden met veel wind, ernstige gevolgen hebben. Te ondiep gezet plantmateriaal wordt door de wind heen en weer gezwiept waarbij de pas gevormde nieuwe wortels afbreken. De plant moet vervolgens opnieuw wortels gaan vormen hetgeen ten koste gaat van de hoeveelheid reservestoffen en water in de plant. Dat op zijn beurt weer een geringere groei in het eerste jaar tot gevolg heeft, vooral als de kwaliteit van het plantsoen niet optimaal is. Men kan zich voorstellen dat in gebieden met veel wind nieuw gevormde wortels herhaaldelijk zullen afbreken en dat vooral aan de windzijde. Het gevolg is dat de boom aan deze zijde een zwak ontwikkeld wortelstelsel krijgt en bij toenemende hoogte gevoeliger wordt voor verder scheefwaaien. Het verschijnsel kan dan verergeren. Overigens, ook te ondiep geplante populieren die in het eerste jaar goed zijn gegroeid en recht zijn blijven staan, ziet men soms in het najaar door de herfststormen scheef gaan staan.

Het vermoeden bestaat dat het scheefwaaien van bomen vaker voorkomt in beplantingen waar de plantgaten niet zijn geboord maar met de hand zijn gegraven. Bij het graven met de schop, vooral op zware grond, is de verleiding groot om het met de plantgatdiepte niet zo nauw te nemen; machinaal geboorde plantgaten zijn meestal voldoende diep. Scheefgewaaide, reeds groeiende jonge bomen kan men weliswaar weer rechtzetten maar dit gaat meestal gepaard met een forse beschadiging van het wortelstelsel. Zonder al te grote schade kan dit alleen worden gedaan direct na het planten en voordat de bomen gaan uitlopen; als het rechtzetten op een later tijdstip in het voorjaar gebeurt zijn de bomen al met de wortelvorming bezig. De schade kan tot veel hogere kosten leiden, vooral als de bomen enkele jaren na de aanleg verder scheefwaaien, namelijk als de beplanting opnieuw moet worden aangelegd. Wanneer bovendien struiken tussen de populieren zijn geplant, houdt het opnieuw inplanten in dat men ook die struiken bij de grond

moet afzetten of sterk inkorten.

Door het heen en weer zwiepen van vooral lange één- of meerjarige planten kan nog een schade optreden. Er ontstaan trechtervormige gaten bij de voet van het stammetje die problemen kunnen geven bij bemesting, kort na de aanleg, met kalkammonsalpeter. Bij het niet goed verspreiden van de meststof op de plantspiegel komt teveel van deze korrelvormige kunstmest in deze gaten, daardoor in direct contact met de nieuwe wortels met als gevolg dat deze "verbranden".

Het plotseling scheef gaan staan van populieren, één of enkele jaren na de aanleg, hoeft overigens niet altijd het gevolg te zijn van te ondiep planten: Soms kunnen woelmuizen namelijk op grote schaal schade aanrichten door het doorbijten van wortels. Dat heeft dan hetzelfde effect als te ondiep planten, maar men kan aan een plant die uit de grond wordt gehaald meteen zien of het knaagschade betreft.

Hoe plant men populieren

De grootte van de plantgaten is o.a. afhankelijk van de afmetingen en de leeftijd van het plantsoen. Voor éénjarige planten kunnen de plantgaten kleiner zijn dan die voor meerjarige planten.

Plantgaten van 35 à 40 cm in het vierkant bij een diepte van 40 cm zijn voor éénjarige planten voldoende groot. Voor twee- of driejarige populieren moeten deze afmetingen 50 à 60 cm bij een diepte van 60 cm zijn. Het maken van te grote plantgaten verhoogt onnodig de aanlegkosten.

Vooral in gebieden met veel wind, en daarbij gaat het niet alleen om het kustgebied, is het noodzakelijk dat de populieren voldoende diep staan om scheefwaaien van de planten of het draaien van de stammetjes te voorkomen. Naarmate het plantsoen langer is en de beplanting meer op de wind ligt moet men dieper planten. Eénjarige populieren dient men 40 à 50 cm en meerjarige planten 60 à 80 cm diep te zetten. Door diep te planten is het voor meerjarig plantsoen zelfs mogelijk op bepaalde plaatsen het gebruik van boompalen, duur in materiaal- en arbeidskosten, achterwege te laten. De kwaliteit van het plantsoen speelt hierbij een belangrijke rol (geen dunne, lange plan-

ten). In verband met het nazakken van de grond moeten de plantgaten goed worden aangevuld, bij voorkeur iets hoger dan het maaiveld. De grond, vooral rond de plant, moet goed worden aangetrapt.

Op deze wijze geplante populieren zullen zelden of nooit scheefwaaien, tenzij ernstige schade door muizen optreedt, maar ook dan zal voldoende diep planten de schade sterk beperken. Ondiep planten kan een nodeloze maar wel gevoelige kostenpost worden!

Zorgvuldig gemaakte plantgaten, in diepte aangepast aan de grootte van het plantsoen en de standplaats, voorkomt veel narigheid.

